

KITEKINTÓ

A TUDOMÁNYOS ÉS SZAKKÖNYVTÁRAK FELADATAI AZ EURÓPAI TRENDEK MENTÉN

Beszámoló az IKSZ Tudományos és Szakkönyvtári Tagozatának és az MKE Tudományos és Szakkönyvtári Szekciójának közös szakmai összejöveteléről

A tudományos és szakkönyvtárak éves összejövedele – köszönhetően az Informatikai és Könyvtári Szövetség nyertes NKA pályázatának – 2018. április 25-26-án zajlott.

A tavaly Mátraházán megrendezett 3 napos workshopot követően idén két fél napot tudunk a szakma aktuális kérdéseivel foglalkozni Bakonybélben. A szakmai programot szervezők az előző évi kérdések tovább gondolásával, az eredmények bemutatásával, a hátralévő megoldatlan feladatok számbavételével és az újabb lehetőségek felvetésével és figyelembe vételével állították össze.

Monok István (MTA KIK) előadásában bemutatta a tudományos és szakkönyvtárak együttműködésén alapuló *Magyar Tudományos Művek Digitális Könyvtárát*, amely két nagy részből állna: a *Digitalizált Magyar Tudományos Művek Központi Jegyzékéből* és a *Digitalizált Magyar Tudományos Művek és Kutatási Adatbázisok Repozitórium Hálózatából*. Az utóbbi platformot biztosítana az országos minősített repozitóriumoknak és digitális könyvtáraknak, míg a *Digitalizált Magyar Tudományos Művek Központi Jegyzéke* négy nagy pillérből álló adatbázis lenne, magában foglalva már meglévő és működő adatbázisokat: MTMT, MTMT retrospektív adatokkal, a magyarországi adatbázisok adatbankját és a forrásdokumentumok adatbankját.

Monok István nyitó előadásában kiemelte, hogy erőforrásainkat össze kell hangolni, meglévő gyűjteményeink közös platformon való megjelenése egyszerre érdeke a

kutatónak, a tudományfinanszírozónak és az adott könyvtáraknak. A délutáni programot **Naszáros Edit** (MTA KIK) moderálásával a hazai könyvtárügy aktuális kihívásaival folytatuk, élén az Országos Széchényi Könyvtár Országos Könyvtári Rendszer Projektrel. **Káldos János** (OSZK) az OKR-projekt kapcsán április végén még nem tudott beszámolni arról, hogy a közbeszerzési pályázatot mely szolgáltató nyerte meg, hogyan lesz lehetősége a tudományos és szakkönyvtáraknak csatlakozni az újgenerációs platformhoz. **Elbe István** (OSZK) az Országos Digitalizálási Stratégia kapcsán az OSZK-ban zajló országos könyvtári digitalizálási előkészületeket mutatta be. Számos kérdést vetettek fel a jelenlévők, hiszen a szakkönyvtár digitalizálási tevékenysége jelentős és szükség lenne országos koordinációra a redundancia elkerülése érdekében. Az Országos Könyvtári Rendszer kapcsán a könyvtári tevékenységek átalakulnak. **Gyuricza Andrea** (MTA KIK) a könyvtári feldolgozást érintő kérdéseket mutatta be. Előadásában hallhattuk hogyan állt át az MTA Könyvtár és Információs Központ a MARC21 szabványra, milyen előnyökkel, nehézségekkel kellett szembenézni az elmúlt időszakban a feldolgozás területén. Az MTA KIK honlapján keresztül közre adta tapasztalatait annak érdekében, hogy a HUNMARC-ról MARC21-re átálló könyvtárakat segítse a konverziós folyamatban. (<http://marc21.mtak.hu/>).

Rózsa Dávid (KSH Könyvtár) a 2017 novemberében, a könyvtári statisztika megújulása érdekében rendezett workshopról számolt be.

A hatékony munka érdekében minden könyvtártípus több szakember képviselt, akik a meglévő kérdőívet felülvizsgálták és javaslatokat tettek. Rózsa Dávid felhívta a jelenlévők figyelmét a statisztikában bekövetkező változásokra, de kiemelte, hogy a módosított űrlap sajnos nem érhető el az EMMI Kulturális statisztikai rendszerében. Lényeges előrelépés, hogy a statisztika átalakítását, a 21. századi könyvtári feladatokhoz való igazítását az EMMI Közgűjtéményi Főosztálya is fontosnak tartja.

A csütörtöki napot a tudományos és szakkönyvtárakat egyre jobban érintő és érdeklő open science törekvésekkel és irányelvekkel folytattuk. **Holl András** (MTA KIK) bevezetését követően **Karácsony Gyöngyi** (DEENK) részletesen beszámolt a nyílt tudomány kapcsán látható világtrendekről és a hazai lehetőségekről, mely előadás sok szempontból egybeesett a LIBER (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche – Association of European Research Libraries) 2014-2018 közötti időszak stratégiájával. **Kalydy Dóra** röviden összefoglalta az európai tudományos és szakkönyvtárak egyesületének jövőre vonatkozó elképzeléseit, melyben szerepel a nyílt tudomány (open science), a digitális készségek és szolgáltatások, illetve a kutatási infrastruktúra fejlesztése.

A kérdések és hozzászólások idején többen felvetették az európai adatvédelmi rendelet (GDPR) okozta kérdéseket és kihívásokat. Füzes Barnabás (PTE EK) beszámolt a pécsi egyetem átfogó munkájáról és segítségét ajánlotta fel. Szakmai ülésünkkel egy időben döntött úgy az IKSZ vezetősége, hogy a tagkönyvtáraknak érdemes közösen kialakítani adatvédelmi és adatkezelési tevékenységét. Tószegi Zsuzsanna vezetésével kisebb munkabizottság alakult, amely azóta hathatós segítség-

et nyújtott az IKSZ tagkönyvtáraknak az adatkezelést illetően, melyért ezúton is köszönettel tartozunk.

Fülöp Ágnes az IKSZ Tudományos és Szakkönyvtári Tagozat vezetője összefoglalójában megállapította, hogy az együttműködés, együttgondolkodás elengedhetetlen a mai gyorsan változó tudományos szférában. Kiemelte, hogy a tavalyi és idei összejöveteleink bizonyítják, hogy szükség van arra, hogy közösen fogalmazzuk meg és adjunk hangot a szakmát érintő változások okozta kihívásoknak és feladatoknak.

Idei összejövetelünk igen rövidre, de annál hatékonyabbra sikerült. Sokszor megállapítjuk, a szakmai összejövetelek nem csak a szakmai problémafelvetéseknek, de a személyes kapcsolatépítéseknek is remek helyszínei, ez most sem volt másképpen. Lehetőségünk volt a közös ebédek és vacsora alkalmával kötetlen beszélgetések keretében egymás tapasztalatait és eredményeit megismerni, melyhez a medvehagyma illatú Bakony adott idillikus hátteret. Ezek az összejövetelek nélkülözhetetlenek, az informális tudásátadás, a hegyi séta közbeni személyes eszmecsere elengedhetetlen, sőt néha még eredményesebbnek is tűnik, mint a frontális előadás. Közfelkiáltással megegyeztünk, hogy jövőre több kirándulásra és több kiscsoportos beszélgetésre van szükségünk!

Bízunk benne, hogy 2019-ben is hasonló körülmények között tudjuk megtartani a szakkönyvtári összejövetelt, hagyományt teremthetünk. Szakmai napunk nyitott, ahogy az MKE Tudományos és Szakkönyvtári Szekció saját forrásból tagokat delegált, úgy jövőre az EKE csatlakozását is örömmel vesszük.

*Gaálné Kalydy Dóra
Magyar Tudományos Akadémia
Könyvtár és Információs Központ*